

La dignitat del llenguatge

Conferència de l'Adrià Gual

Era diumenge, al matí, que l'Adrià Gual i els seus amants deixebles de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, senyoreta Castells i senyor Cristòfol, acompanyats d'altres artistes devots i amics, arribaven a la riallera vila de Canet de Mar.

Era amb motiu del Cicle de Conferències de la Comissió d'Educació general de la Mancomunitat de Catalunya, organitzades allí per l'Ajuntament i entitats culturals, que Canet esperava ardidament i cordial el conferenciant, al qual una llarga vida de feina i de lluita aferrissada no ha llevat mai l'afabilitat ni polidesa.

A la sala de la Joventut Nacionalista, a l'hora del migdia, sadollada de la llum olorosa del Mediterrani, hi havia congregat un públic jove i esperançador, del qual ressortien les notes clares de les nostres damiselles desveïlades contemporàniament arreu de les catalanes terres per tota creuada de cultura i espiritualitat.

El president de la Joventut va presentar, amb paraules franques d'acolliment i plenes d'admiració, l'hoste honorable i aquest, l'Adrià Gual, va començar, aciençat i reposat, el seu parlament en mig de l'íntim silenci de la fraternal família a si mateixa superada.

Començà agraint la comanda que li ha estat feta per la Mancomunitat en l'esforç de l'obra salvadora, i, flant raons subtils, explica sincerament l'honor de l'acceptació.

La comanda de tema tan alt com «La dignitat del llenguatge» assenyala una confiança i una consagració — diem nosaltres — damunt l'esforç de tota la vida del reformador senyorívol del teatre català.

Diu que si ell fos qui per a introduir una modificació en l'heraldica de Catalunya posaria entre les quatre barres de sang el símbol de l'esperança i, més alta encara, l'estela de la certitud d'aconseguints futurs.

Perque la vida catalana s'arrapa sempre en un poema d'esperances, no per molt combatudes menys fortes.

I per a donar un sentit de sostenidora realitat ideal recomana — i poques vides com la d'ell ne són exemple — «regar cada dia la planta amb el braç», servint-ne la visió en la pensa encesa.

Esperança i un desig de perfecció

deu ser el sant i senya de la ruta, com aquells camins que, en emprendre's, van fent-se més bonics en l'ascensió, com a premi de la fatiga dels il·limitats.

Cal trobar, doncs, la força de les col·lectivitats en l'encomanar-se la força de l'esperança dels grans convençuts, més que en les realitats petites de la impaciència destorbadora.

Quan s'espera en la causa justa, quan s'espera intervenint, el sentit de la dignitat s'accentua i la força popular — l'única que conveny i venç els enemics i covards — es fa conscient i imperial.

I què significa el sentit de la dignitat? No cal pas cercar-ne el significat en els Diccionaris.

El sentit de moltes coses essencials fixem-nos que el portem en nosaltres mateixos.

De les paraules, suprema manifestació de la consciència, en portem un coneixement someri des de la infantesa, però quasi sempre just i més definit quan més anem vida amunt.

Un seguit d'anàlisis i altres idees desenholla el conferenciant en aquest punt, que el porten a concretar i a intensificar la DIGNITAT en sa millor i més clara i exemplar expressió, en el LLENGUATGE.

El tipus ideal de l'home aportat a l'obra col·lectiva, és el que pensant sarament pot expressar-se amb dignitat, merès a la dignitat del verb que el dignifica, quelcom així com el tipus ideal de l'hereu de la hisenda tradicional no és el que conserva sinó el que, tot conservant-la, millora la hisenda.

Però no cal pas aspirar a una raça d'oradors sinó de profunditzats.

Essent el llenguatge la significació més viva de la civilitat, no concep En Gual la seva existència si no l'avalora degudament el sentit de la dignitat.

Explica com el creador que ha suat ha après damunt la terra dura els mots, l'arrel dels mots, que, com les flors, viuen o moren.

I això el porta a un rosari lluminós de consideracions i a una assenyalança de responsabilitats que el públic escolta suggestionat per l'admirable síntesi.

Catalunya — diu — que tenia una història de dificultats en el seu procés nacional, s'ha trobat de cop i volta interrogada per les veus del

món desorientat d'ara, i, potser poc preparada per a les respostes que se li exigeixen, no ha pogut amagar la seva sorpresa, i entre el bon propòsit i el dubte arruga el front.

Escoltem-nos bé, pensem en la més profunda dignitat i treurem la paraula clara de les voluntats i les decisions. El llenguatge i la seva dignitat poden, sens dubte, servir-nos tothora d'estrella d'Orient.

És un elogi inspiradíssim de la llengua catalana. Els sofriments per on el destí ha conduït la catalana terra li han estampat un deix de melangia; la convicció d'un més enllà heroic li dona el tò resolut i contundent; l'amarament d'un sol ardent, d'una mar blava, d'uns prats i unes muntanyes alhora pensatives i joganeres li deixen harmonies úniques i un crec en Déu ressonador com el vent entre l'arbrada bosquetana no se sap què infoneda d'evangèlic en la parla mostrada.

Aquests paràgrafs del conferenciant porten al públic un calfred d'emoció.

Parlant de l'elogi del llenguatge es troba, cercant-lo, amb l'enyorat Maragall i el seu «Elogi de la Paraula», així com tot apòstol d'amor va a parar a la font d'amor de l'Evangeli. Humil, devot, encès, el conferenciant glossa la doctrina i les claredats del mestre «que es conegué», i del qual, tota la intel·lectualitat catalana, en un o altre punt, ve a ser-ne com la pollada que es cobricela sota l'ala poderosa.

L'Adrià Gual resum, doncs, reduint a l'elogi d'En Maragall pel seu «Elogi de la Paraula», la seva conferència, i reduïda així és quan el treball d'En Gual, en la humilitat, s'eleva i es significa més. Puc i dec dir — acaba dient En Gual — que he «ajudat la missa».

Un comiat d'home cordial i d'hoste ben criat escola la conferència, coronada amb llargs aplaudiments, i amb actituds de convicció.

Acte següent, el mateix Gual, i els seus deixebles senyoreta Castells i senyor Cristòfol, llegeixen poesies triades de Verdager, Maragall i Pijoan, on culmina la florida millor de la nostra llengua.

Són llegides magistralment.

En sortir de la conferència, inspirada i estimulada, el matí tenia un tò de vida aclarida i triomfant i la mar semblava més blava.